in tali mã erit docens. P. ans, qa usus nihil aliud ẽ, qm
praxis, et exercitium diæ docentis: q.ᵒ erat. R. 1.ᵒ neg. Conam,
qa utens q. utens ñ ẽ cognoscens, nec diligens, sd me-
rum exercitium: unde ꝯ ñ sit cognitio diæ diligens,
mirum ñ ẽ, qd ñ sit scientia utens, ut utens: at vero
dia docens in quaq. mã et probabili ẽ scia, cum
in õi tradat doctrinam diligendo, et cognoscendo.

Obs. 2.ᵒ dia ñ ẽ docens in mã pseudo-
graphica: q.ᵒ nec in probabili. P. ans, qa sequeretur diã
ñ ẽe modum sciendi, sd errandi: ut videre ẽ in
hoc sillo pseudographico. (oẽ lapis ẽ videns. hoc mar-
mor ẽ lapis: q.ᵒ hoc marmor ẽ videns) in q. servata
eadem forma sillogistica in darii ñ infertur clo sci-
entifica, sd erronea. R. neg. ans: ad probationem dicens ñ
sequi diam a mõ sciendi docere modum errandi, qa
talem sillm propositis infallibilis colligit in forma, scien-
damentis premissis, qd dia docet, ut vitentur errores,
q. possint dari vide me: ideo enim agit de elenchis,
tradita quærens in q. peccent, et ubi peccent: ut videat,
quænam propositio negari debeat, sive concedi, utile qm in
præmissis etc.

Annot. 24.

Utrum dia sit utens in propria mã
tam probabili, qm necessaria.

R. affirm. 1.ª pars, qd et sit utens in mã probabili,
P. qa dia utens nihil aliud ẽ qm usus disseren-
di, sẽ praxis, et applicatio doctrinæ diæ, sd dia
in mã probabili topica exercet suam doctrinam
et efficit praxim sillos in qualibet figura: q.ᵒ ẽ utens
in mã probabili topica. 2.ª pars, qd et sit utens
in propria mã necessaria, P. qa dia (ut communiter
ab õibus admittitur) ẽ utens in propria mã probabili:

19.ᵒ

q.º et erit utens in gpria mã nativã. R. Coñ, qa ideo
ẽ utens in ppria mã gpria mã cõtribili, qa in
illa exercet regulas a se dictas, et induit su-
am formam scilicet. Sed et in mã nativã exercet
suas regulas, et in illam induit formam sci-
licet, ut patet: q.º in gpria mã nativã et erit
utens.

10 Dices: syllus effectus in mã gpria dicæ ẽ
ipsamet dicã docens: q.º ñ pot esse dicã utens.
utens R. Coñ, qa dicã ẽ effectus dicæ docentis; sed idm
ñ pot ẽẽ cã, et effectus rii eiusdem; q.º syllus
q ẽ dicã docens, ac proinde cã ullius, ñ pot
ẽẽ dicã utens, qaẽ effectus dicã docens:
alioquin etc esset simul usus, et doctrina
cãt, et effectus, regula, et regulatum, qd
implicat. R. dist. ant., syllus effectus
in mã gpria dicæ ẽ dicã docens rii e-
iusdem rei, cuius ẽ usus, pq ant.; rii alte-
rius, sed ant. qd utitur in hac scilic. cit.
explicatio dat ẽẽ clarior re explicata;
Sed definitio ẽ explicatio rei definitae, qd dat
ẽẽ clarior rei definitae: hic syllus ẽ dicã
docens dear definitionem; et ẽ utens rii alterius
actus dicæ docentis, quo recte fiat syllus
in clarii, et qi definitiones scire dat. Unde
ñ implicat, qd idm sit cã, et effectus, regu-
la, et regulatum, doctrina, et usus rii diver-
sorum; nam ignis ẽ cã unius, et effus al-
terius; sed implicare rii eiusdem pq mutuam
causalitatem.

Inst. Saltem doctrina ñ habetur
in l.ª

in iª defiñe, qª explicat dẽfinem, vt si dicerem — defiõ ē oratiõ explicans naãm rei, q gũs, et driãm — : gº diã n ē utens in qºria sua. P. ans, q a actus explicans dẽfinem, ē iᵘˢ actus; sed inde ē diã docens: gº cum n supponit alium actum, cui unius sit, actus, erit actus viᵃ sui ipsius, qd tñ dici n pot. Rⁱ º dedendo tum, nos eñ n dicimus omnem actum diæ dicentia in qºria suã eē utentem, ep processum in infinitum. R 2º nº anᵗ: ad pbationem dico illum actum primum dẽfinis eē utrum, et driãm utentem viᵃ illius habitus vim natem ad faciendas dẽfines, ēt si n sit diã utens viᵃ diæ artefactualis.

Articulus 3ᵘˢ

Utrum diã sit utens ēt in mã aliarum siarum

R affirmãe c patre Vasqº iᵃ parte disputatioñe 2ª cap. 5 nº 19. P. Hurtado in logicã disputatioñe 2ª nº 24. P Ouido Controversia 2ª puncto 2º nº 6. Pribus CC quæstiõe proœmiali artiulo 2º et alius apud Sorium Lusitanum disputatioñe 2ª sectioñe 2ª paragrapho 2º. P. qa diã utens nihil aliud ē qam illius conseiuntiis ad præcepta diæ, sed illius in Barbara, lt mã sit physica, et methaphysica, ē illius ad præcepta diæ; gº ē diã utens. Confirmatur, qa illius syllogismus lt mãa n ptineat ad driãm, ē diã utens, ex eo qd effectus sit iuxtam diæ regulas: gº similiter illi erit, in mã narioñ, lt mã ptineat ad fisicam, & metham, ex eo qd illius in talibus mũs fiat iuxtam regulas diaeç: effectus eñ denominatur a sua cãs dirigente

10

et imperante, sicut actus externus pruden-
tiae dicitur prudentia, et actus externus
humilitatis dicitur humilitas à prudentia,
et humilitate.

13 Ob: 2º P. Arriaga in Logica disputatione
3ª nº 2º: syllogismus effectus in materia fisica, usque est fisica, ergo
non est dialectica. Respondeo distinguendo antecedens; syllogismus effectus in materia fi-
sica intrinsece, et elicitive, concedo; extrinsece, et directive,
nego antecedens: talis enim syllogismus elicitur ab habitu fisico, et ideo
sic est intrinsece fisica: sed cum non dirigitur à dialectica,
est extrinsece dialectica: sicut actus poenitentiae erit actus
imperatus à caritate, est intrinsece poenitentia,
et est extrinsece caritas, dum imperatur à caritate.

14 Instat: methodus usque potest imperare hunc syllogismum
– ut eius rate potest tantum exercere. Probatur prius est eius
ratione: quod potest tantum exercere – hic enim syllogismus erit
intrinsece, et extrinsece methodus. Respondeo nego assumptum,
cum dirigatur secundum regulas formae syllogisticae, quae dire-
ctio solum ad dialecticam pertinet, et ratione illius talis syllogismus
et dicitur dialectica utens, ut dicimus de actu poeni-
tentiae vi qualitatis.

Ob. 2º: quod uritur non dicitur serra, sed usus
serrae: ergo et scientia quae uritur dialectica, et eius operationes
est dialectica utens. Respondeo nego consequentiam: disparitas est quia illud
quod uritur serra non dirigitur à serra, neque ab eius o-
perationibus imperatur; et inde non potest dici serra, nec
ab ea denominari: scientia vero, quae uritur logica dirigi-
tur à logica, et ab eius operationibus, et ideo quod non solum erit
utens dialectica, sed dialectica utens; nam actus alicuius
artis ab ea directus denominatur ipsamet ars:
ut supra diximus de actibus externis virtutum,
quae à virtute dirigente, et imperante denominantur.

Ob. 3°: si sillus in qlibet sivi e dvx utens, se-
qr n ee unam in spiee infima, si pleo dari spees
dvx p diversitate siviarum, inqq reperitr. R dist.
sequellam, seqr n ee unam in spiee fisica, cdo;
n ee unam in spiee logicam ng sequellam.
Advente hic veteres, qui sot notate dixim in mia
naria, et utentem in mia pbabili; eo qd sailus in-
teligatr qrio dva sit utens in mia pbabili, 3 silli
in mia topica sot sivit scientifici rnoe formae silli.

Artus 4us

Utrum, et qmo distinguans actus dvx docentis, et utentis.

Dico 1° actus dvx docentis regulariter loquendo
distinguntr ratr, et essentialr ab actu dvx uten-
tis. P. distingui ratr, qa actus dvx docentis
consistit in dictamine, qrio sfaciendus sillus in Bar-
bara &c. Sd pot dari hoc dictamen, qn illo ua-
tr actus: sicut pot pictor fere dictamen ad
sfaciendam immaginem, qn illam exercitet et pin-
gat: 2° actus dvx docentis, et utentis distinguntr
realr, regulariter loqndo. P. qd distinguantr essentr,
q hent diversa obta, actus eni dirigens sillum
in Barbara, hec p obto ordinationem sequen-
um in tali figura: actus vei directus, q e dva utens,
hec p obto rem, et qd discerid, qa est aliqndo
fid, aliqndo metha.

Dico 2° actus dvx docentis pot sot vir-
tualr distingui ab actu dvx utentis, ut patet in
hoc sillo, oia explicao det ee clarior re explicata,
sd defio e explicao definiti: qo det ee clarior
definito — qdm sillus e actus dvx docentis qrio
faciendus sit defio; et simul actus dvx uten-
tis, q tenus e actus silli in Barbara. Unde se-
qr

11

seqᵗʳ qᵈ actus dialecticæ utentis in materia naturali ipsius dialecticæ semper sit actus et dialecticæ docentis, ut videns in sitto q positio.

Dico 3ᵘ actus logicæ utentis in materia aliarum scientiarum non est actus logicæ docentis nisi tantum extrinsece. Probatur quia demonstratio fisica, demonstratio intrinsece est fisica, demonstratio metha, cum actus scientiarum intrinsece distinguantur per materias: ergo licet demonstratio fisica ergo fiat secundum regulas dialecticæ, non est dialectica docens nisi tantum extrinsece.

Dices: dialectica in materia aliarum scientiarum est docens: ergo in quacunque materia doceat ibi potest haberi suum actum! ergo actus dialecticæ in materia aliarum scientiarum erit actus dialecticæ docentis, sed dialectici docens. Respondeo dicit sum. sequens: ergo in quacunque materia doceat potest ibi habere suum actum, quatenus sit intrinsece, et extrinsece, sed quod talis sit semper intrinsece nego consequentiam. Erunt tales actus aliarum scientiarum solum extrinsece dialecticæ docentis, quatenus solum extrinsece dirigantur ad dictamine dialecticæ; intrinsece non sunt actus illius dialecticæ, in cuius materia fiunt. Eodem modo distinguenda est 2a Conclusio et applicationis dialecticæ utenti, demonstratio in materiis aliarum scientiarum est tantum dialecticæ extrinsece dialectica utens ut supra diximus.

Dico 4ᵘ licet omnis actus dialecticæ utentis in materia naturali ipsius dialecticæ sit docens simul, et actus dialecticæ docentis, non tamen omnis actus dialecticæ docentis est utens, sed actus dialecticæ utentis. Probatur 1a pars, quia omnis actus dialecticæ utentis in propria materia naturali aliquid docet, siquidem dialectica est dialectica, quæ docet definire dividere definire, vel argumentari: ergo semper doceat in materia propria

e docens. P. 2a pars, qa si ois hitus docentis esset aius hitus utentis, talis supponeret alium aium docentem, sic cuius esset hitus: qo processus in infinito et demus sistere in aliquo actu, q sit pura hitus.

Articulus 3us

Verum, et q mo distinguantur inter se hus hitus docentis, et utentis.

Hitus natus sistit e facilitas quedam adiuvans potentiam ad operandum: hic aut hus, seu facilitas acquirit p actus similes illis, ad quos postea concurrit c pote eam facilitando, ut vincat, qe in operando dantur difficultates. Explicatum sit in eodem hitu: se eni qs optime sciat rusticus, xa qs recte fiat sistus in Barbara &c, tn in illo instruendo p prima vice experitur suam difficultatem, qm n experitur postqm illum semel at iterum fecerit. haec igitur facilitas relicta ab his actibus e quaedam qualitas adiuvans potentiam ad faciendos actus similes illis, a qs productus fuit: q posito.

Dico 3o hitus hitus docentis aliquando distinguuntur ratione ab hu hitus utentis: aliquando vero etiam virtualiter. P. qa actus, a qs generantur eodem modo distinguuntur, ut supra vidimus. Q. o idem dicendum de habitibus; P. eni maior mo. Explicatur qod distinguitur omnem ratem, qa aius hitus docentis e hitus, et aius hitus utentis aliquando e fria: qo et hus eodem mo se hent, et consequenter pot dari unus se alio, sicut et aius: pot eni dari dictamen hyium, qd praescribat rusticus efficiendi et monstrandi, et sese receptum ge, et hic, qr deest usus talis dictaminis, eo qd n accedat ad exercitium.

Explicatur quoad distinctionem virtualem: quia ut supra diximus, ille habitus, qui docet quomodo fieri debeat definiri, et alius qui continet doctrinam rei definiendae, et ratione materiae variae ipsius doctrinae; nam cum continet ad disci-pulum, cuius est materia, in qua exercetur: quo fit talis actus cogi-tati, qui ducit finem, qui habeat duplicem virtualitatem, ac proinde sit simul doctrina docens, et utens habitualiter. Hinc

Quaeres utrum idem finis doctrinae docentis concurrat ad doctrinam utentem? Ad cuius quaestionis faciliorem intelligentiam sit 1.a resolutio: idem finis doctrinae docentis in materia ipsius doctrinae concurrit, et facilitat ad doctrinam utentem. Probatur quia qui optime est versatus in doctrina componendi syllogismum in Barbara v.g., et est facilior ad illum construendum in propria materia: quo confert eadem facilitas, et erit idem finis.

Secunda resolutio sit: idem finis doctrinae docentis concurrit ad doctrinam utentem in materia aliarum scientiarum. Probatur quia idem finis doctrinae docentis sufficit: quo etc. Probatur antecedens, quia dicta difficultas quae occurrit in conficiendo syllogismo in materia physica v.g. conveniendo ratione materiae, et ratione formae syllogismi, et modo construendi in hac, et in illa figura: sed 1.um talis difficultas vincitur per finem physicae: sed 2.um, vincitur optime per finem doctrinae docentis mediante dictamine actuali. Et probatur, quia dictamen conficiendae demonstrationis in Barbara v.g. non minus inclinat, et docet ad illam conficiendam in hac, quam in illa materia: quo difficultas conveniens ratione formae syllogismi in materia physicae v.g. vincitur immediate a dictamine doctrinae docentis, et mediate ab eius fine.

Dices cum ...: praeter finem doctrinae docentis, et finem materiae physicae v.g., dari alium 3.um finem doctrinae utentis

ad vincendam difficultatem, quae in praxi, et usu semper reperitur: quod est. Et non adducendum, quia illa difficultas, quae in usu reperitur, vel provenit ratione mae, et haec vincitur per hum ipsius mae: aut provenit ratione fris, et artificii illius; et ad hanc vincendam sufficit hus dna docentis; ac proinde non est necessarius alius hus hus.

Instr. pot quod ee optime instructus, et facilis in dna, et tamen experiri difficultatem in exercitio illius, ut pictor pot ee bene instructus in dna, et tamen in exercitio pingendi magnam experiri difficultatem: quod admittendus est in nova carte alius hus ad vincendam difficultatem, quae datur in exercitio, et usu ipsius, et pingendi, ac proinde non sufficit hus dna. Ad quod dico an admitti debeat in exemplo adducto, non tamen admitti debet in dna alius hus: ratio dicitur, est quia actus picturae exercetur alia pa, in qua non residet ars: nam dna pingendi residet in mente, et manu exercetur, hac proinde licet illius sit bene instructus peritus, et dna artis, pot manus ee parum accomoda, et exercitata ad exequendum illud, quod dictamen docet faciendum, et ad vincendam difficultatem pae externae, admittatur bitus aliquibus novus hus distinctus; in dna ratio usus exercetur ab eadem pa, in qua residet dna, et ab illa: unde instructio, et facilitas in dna non pot non extendi ad usus facilitatem.

Cur ratio actus dna docentis, et utentis procedant ab eodem hu?

Non est dubium actus dne docentis procedere christiane ab eius hu, sicut aliis aliarum scientiarum a suis hibitibus christiane procedunt. Dubitatio solum est de actibus dne utentis

13

utentis igitur.

Dico 1°: actus dictae utentis in propria materia procedit directive, et elicitive ab habitu eodem in specie dictae docentis. Pr. in hac conclusione termini tum est inquam ultimo resolutio propositi — haec conclusio procedit elicitive ab habitu proprio conclusionis eius et directive ab habitu docente primo facienda conclusio. Dixi — ab eodem habitu in specie, quia licet habitus sint diversi, et tamen sint habitus dictae, et ad illam pertineant, dicuntur eandem dictam participant, et in specie.

Dico 2°: actus dictae docentis in materia aliena utique finia, procedit elicitive ab habitu finito, et directive ab habitu dictae docentis. Pr. quia actio in materia dicta, quae est dictae utens, est habitus fixi: ergo procedit elicitive, hoc est, fit ab habitu physico. Procedit ergo directive ab habitu dictae docentis, qua procedit, et fit in hac, et illa figura 2a nulla, et aequata dictae docentis. Non dico procedere immediate ab habitu, sed mediante actu ipsius dictae.

Dico: actus dictae docentis, et utentis saltem in materia finita, sunt actus diversae speciei; atque actus diversae speciei postulant etiam habitus diversae speciei, a quibus procedant: ergo actus dictae docentis, et utentis non possunt procedere ab eodem habitu dictae docentis. Pr. secunda majoris dist. minor: actus diversae speciei postulant habitus diversae speciei, a quibus procedant elicitive, concedo minorem; a quibus procedant directive, nego minorem. Exemplo declaratur solutio: actus illius, et illius sunt diversae speciei; et tamen habitus illius concurrit ad utrumque actum producendum, at actum illius concurrit elicitive ad actum illius concurrit directive, dirigit eum, et gubernat

gubernat voltem, n immediate se ipso, sed mediante actu, q ni opponat Iltum, voltas n pot operari, o sit Ilcia: Similiter g.o hus diue docentis immediate currit ad ais dive docentis electiue producendo tales ais simul cu illis; et currit directiue ad ais dive utentis mediate, dependendo q mo in q quunque mã exerceri debeat diue.

Dico 3.o: ais dive utentis in q quunq mã probabili procedit electiue ab hu opinatiuo ratione mã. Et procedit directiue mediante dictamine ais activ ad hu dive docentis fam sltam: cum hoc proba ti eodem mo, q prime.

Dices 1.o si hus dive docentis currat ad aum dive utentis in mã probabili, idem hus esset simul sciã, et opinio: Sed hoc n pot dici: g.o ergo Pr mãi, qa ille hus curreret ad aum dive docentis, que e sciã; et dependere ad aum dive utentis in mãi probabili, qae e opinio: g.o ille hus haberet utraquem ratiem, sciã et opinionis. R dist. mãi ille hus esset simul sciã, et opinio electiue, ng mai; directiue, sdo mai, hoc aut n implicat.

Dices 2.o: hus virtutis n pot imperare aum vitii: g.o nec hus sciã aum opinionis. R dist ais n pot imperare, si in ais vitii nulla ratio virtis appareat sdo; si appareat aliq rio virtis in illo, ng ais. Fides eni imperat aum, q re ipsa pot ee idolatrio, illum tn imperat, qa representatur ut verus cultus dei

Caput 3.m
Verum diue sit sciã, et q sit sciã

Articulus 1.us

Utrum dialectica sit vera scientia.

Affirmative cum Aristotele undecimo metaph. cap. 3°, et libro 1° priorum cap. 1°. Maurus quaest. 1ª universalium §. C. P. Hurtado disp. 2ª sectione 5. P. Oviedo controversia 2ª puncto 3°. P. Arriaga disp. 3ª sectione 2ª, et aliis, quos citat, et sequitur P. Soarius Lusitanus in logica tractatu ?? disp. 2ª sectione 3ª nostra sententia.

1 Probatur 1° quia scientia rigurosa, ut definitur ab Aristotele libro 1° posteriorum cap. 2°, est habitus certus et evidens per demonstrationem acquisitus, vel scientia est illa quae ex evidentibus principiis per infallibilem, et evidentem rationem demonstrat veritatem, et proprietates sui obiecti; atqui talis est dialectica: ergo est vera, et rigurosa scientia. Probatur minor quia dialectica ostendit ex evidentibus principiis per evidentem rationem, demonstrationem debere constare principiis veris, et generare scientiam. Deinde ostendit definitionem debere esse clariorem re definita, cum sit eius manifestatio. Ostendit etiam syllogismum probabilem generare opinionem ac denique suo loco quod sit idoneum ad comparandas scientias, et alia similia ostendit evidenter de termino, de propositione, de divisione etc. quae habet conditiones requisitas ad rigurosam scientiam.

Pro maiori intelligentia quaestionis advertendum hic, nos non loqui de dialectica utente secundum partem topicam, secundum quam dialecticam scientiam vocamus. Ratio est quia dialectica utens in parte topica non distinguitur ab ipso syllogismo topico, qui tantum est probabilis, nec capax est generare scientiam.

Dices: etiam dialectica docens cadit supra partem topicam: ergo non est scientia: quia sicut dialectica utens habeat partem probabilem, sic erit docens. Respondeo negando consequentiam. Maior ratio est, quia dialectica docens est quid distinctum a parte topica, et licet, quod illa eam docet, verum non est: docet enim

doret eñ ex probabilibus seq opinionem. et tamen certum è ex præmissis probabilibus seq conclusionem probabilem, quam ex scientificis scientificam; quinde ex hoc sequitur connexio inter præmissas, et conclusionem è mã dirigendi docentis, quæ è apta ad generandam scientiam. at ista dictio utens in mã topica non distinguitur a propositione, quæ solum è probabilis.

4 Contrariam sententiam sequuntur non pauci apud Soarium Lusitanum supra citatum, quorum

Ob. 1º. Arist. 2º methaph. asserit, absurdum esse quærere simul scientiam, et modum sciendi. sed dictio è modus sciendi: ergo non è scientia. R. Aristotelem solum velle adiscendam prius esse dictionem, quæ è modus sciendi, et postea adiscendas esse alias scientias, quia dictio docet modum sciendi per definitionem, divisionem, et argumentationem, ut facilius aliæ scientiæ acquirantur. Per hoc tamen non negabit Arist., quod dicit dictionem non adiscat scientiam, et modum sciendi in ipsa inibitum.

Ob. 2º Arist. 2º posteriorum dicit non esse scientiæ scientiam, neque demonstrationem demonstrationis; sed dictio maxime respicit demonstrationem: ergo dictio non è scientia, aliter daretur scientiæ scientia. Et demonstrationis demonstratio. R. distinguo maiorem, non è scientia scientiæ neque demonstratio demonstrationis, rationis dictio; non potest dari scientia scientiæ, neque maiorem. et ita Arist. sensus sequitur hoc è probatur, id non omnis scientia vel demonstratio requirit aliam principio, quod etiam demonstret, aliter iretur in infinitum. At hoc tamen non tollit quominus una demonstratio possit demonstrari per aliam, quia et præmissæ non sint per se notæ; in quo eveniat daretur demonstratio demonstrationis, sed quia ratio non è obiectum absolute demonstratio, quam per aliam demonstraret.

Ob. 3º ex eodem Arist. 1º posteriorum ait, logicæ speculari esse probabiliter speculari; sed probabiliter speculari

15

speculari n. e. scia. g.o est. R. ghum ibi log. de dia, ...ente 2.m gem tonicam, qui supra eliximus n. ee sciam. Neq. obstitit qd dia habeat aliqs ...lbeo probabiles: qa ...ra assignabitur scia, qe illas n. habeat. dicitur n. scia ex a potiori parte, et a fine intento, q e scire.

Ob. 4.o: dia e instrumentum ad reliquas scias: g.o ipsa n. e scia. Pr. coa qa instrumentum n. e eiusdem raois cu re ad qm e instrumentum: g.o dia n. e scia. R.o neg. ant: dia eni n. e instrumentum ad alias scias, et adeas regga... tr. Sed dicet q mo instrumenta aliarum scientiarum ...sciencia sit. R. 2.o dist 2.m ant, instrumentum n. e eiusdem raois specifice, cu re, ad qm e instrumentum, concedeat: n. e eiusdem raois generice, neg. ant. Patet hoc in primis mouentibus, et mutis, qae conueniunt in ge poa, et tn poa motae sunt instrumenta mouentium. Deinde illus agens e instrumentum specierum intellegibilium, et tn conuenit cu illis in ge qualitatis. R. 3.o assigno instrumentum ee eiusdem raois cu re, ad qm e instrumentum specifice, ut uidetur in mallio fabri ferrarii, q est eiusdem raois cu mallio, q d nouo fit: et uidetur in calore ignis, q producit alius calorem qm instrumento eiusdem raois specifice.

Ob. 5.o: dia, ut infra dicemus, e scia practica: g.o n. e scia. Pr. coa, qa practicum, ut practicum, respicit dirigibile, uel eligibile, n. uo ut scibile, atq scia tendit in scibile: g.o n. e scia. R. neg. cram nam si n. eet scia, ex eo qd sit practica, nulla dareq scia practica, qd e contra... omnes, et contra ghum dividentem scias in practicas, et speculatiuas. Ad probationem, dicimus respicere dirigibile

n̄ sōl ꝗ dirigibili, sd et ꝗ scibile: nam scibile est ſtradiʒ ad dirigibile, sicut sensibile ad visibile, & audibile. Unde dialā ex viì ad scibile ē sciā, & ex viì ad scibile dirigibile ē erva pratica.

Ob. 6.º sciā agit de nariis, dialā de probabilibꝫ: g.º n̄ ē sciā. R. dist. min. dialā agit de probabilibꝫ n̄ scientifice, nḡ min. scientifice, i. demonstrando probabile eē probabile, cōo min. hoc aūt ē vere scire; sicut et agit de falsis demostrando scientifice eē errorem. Dices dialā agit de sermone significativo: sed significaō nominis ē ctingens: g.º dialā n̄ agit de nariis. R. agere de sermone mentali p̄se, q mutari n̄ pōt, et sōl p accidens de vocali, q̄tenus nōs disserendi n̄ poimus docere, nī utamur vocibꝫ significativis.

Sicut et sermo mentalis, i. operaōes illius, corrumpiti, et ē ctingens: g.º dialā si de illo agit, agit tm̄ de re cōtingenti, et inde n̄ sciā. R. sermonem mentalem n̄ ꝯrumpi q̄ad illud qd̄ dialā in illo ꝯsiderat, nempe ordinem, cōnexioēm &c., q̄m hent ex diāē ꝯceptis: q̄nuis p accidens corrumpatr q̄ad existentiam.

Ob. 7.º ōis sciā het determinatam māam. dialā docens vagatr p māas aliarum sciarum, docendo q̄mō disserendū sit: g.º etc. R. vagari p aliār sciās tamq̄m p māam remotam, n̄ vō tam q̄m p māam p̄ximam. Dialā eī het suam māam certam p̄ximam, nempe ōīo illius, q ut ordinant ad aperiendū ignotum ex notis: hæc sciam vō satis ē, qd̄ habeat certam māam p̄ximam.

Verum Artialis dialā 2.us sit ab aliis sciis distincta.

16

R. affirmative ita PP. CC. quaere 4° q. animastica articulo 3° Arter Divus Augustinus, D. Thomas, Scotus, et alii, in parte disputatione 2a sectione 6a, quos sequitur P. Soarius Lusitanus disput. 2a l. sectione 3a, parragrafo 4°. Probatur quia scientiae distinguuntur ex sua materia sumpta sub aliqua ratione formali; sicut omnes, ut videremus patebit: sed divina distinguitur [illegible] ab omnibus aliarum scientiarum, ut infra dicemus: ergo scientia ab aliis distincta. Probatur 2° quia scientia nostra scientia, quae dirigit actus est ab aliis distincta: ergo scientia quae dirigit aliis illius, qualis est divina, erit ab illis distincta. 3° quia divina regressio ad alias scientias facilius comparandas: quae est ab aliis distincta, aliud non peregrinaret ad se ipsum, et esset prius se ipso, quod est absurdum.

het

Obiicies 1°: Plato in Phaedro asserit divinam esse sublimem omnium rerum contemplationem: ergo ab illis non distinguitur. R. Platonem non loqui ibi de divina, quae est divina disserendi, sed ibi accuperet divinam late pro divina, quae verum et falsum dimittat, quod munus utrisque scientiis convenit. Dices Aristoteles 4° metaphysica capite 2° asserit divinam non habere certam materiam, sed omnium aliarum scientiarum materias vagari. R. Aristotelem loqui de divina utente, et ut materia remota divinae.

Obiicies 2°, in qualibet scientia aliarum scientiarum actibus est approbatio de bonitate eorum; sed talis approbatio pertinet ad divinam: ergo actus aliarum scientiarum, et actus divinae sunt idem; atque inde divina non distinguitur ab aliis

scientiis

ex ubitate divae

Ad 1am probatiõe illam, qñdo fit p aũm diversum ab alliis illorum sunt esse divã, et p ut sic ab aliis sciis distingui. Ade qd, qñdo divã uersatur circa peciam mea qm het, satis bene distingui ab aliis scitiis.

Articulus 3us

V. divã una sit scia in spie infima.

Rndeo affirmative. Ratio qa diversitas specifica in sciis non desumitur ab obiecto mati, sed a formali, sc. ratione sub qua obiectum mate attingitur: sicut et diversitas communium: sed obiectum formale divae est idem in spie, et eadem dirigibilitas in ordine ad aperiendum ignotum exercitiis, ad quod ordinantur definitiones, propositiones, et argumentationes: ergo divã est una scia in spie infima.

Dices cum P. Joanne Lusitano opinante tot esse spies logicae, qt sunt operationes, divã dirigitur: diversa est dirigibilitas in ordine ad scitum demonstrativum, et in ordine ad scitum probabile: ergo datur diversitas specifica, et tales spies in ge inveniantur. Rndeo dist. anis: diversa est dirigibilitas materialiter, et facio, do; formaliter et logae, nego anis, quatenus in scitum demonstrativum, quam in probabile diriguntur actus a logica in ordine ad aperiendum ignotum exercitiis. Sicut dirigibilitas temperantiae est una in spie in ordine ad gustum, et tactum, et faciunt unam spiem virtutem, licet mate sit diversa pro diversitate mae.

Inferes: ergo divã saltem non erit una in spie fica. Rndeo concedendo illationem, et ratio est qa unitas spiei ficae desumitur ab obiecto mati, et divã het diversa obiecta matia, probabilis, et demonstrativum sunt essentialiter diversi. Neque mirum est, cum quae fidei sint eiusdem spiei ... ex eo qd omnia nitantur in authoritate divina, quae una est ..., et sint diversae specifice,

qa